

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quandonam obligatur quis Missas celebrare, si differtur solutio stipendij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Respondeo, nullam incurrere explicuit supra ipsa Sacra Congregatio §. 1. n. 41.

7. Id autem est ex vi hujus Decreti, nam ceterum Dico Primo eum, qui Missas, accepta stipe, promissas diu sine legitima causa differt, peccare mortaliter. Ita Fagund. Bonac. Beg. alique cit. à March. de Ordine, n. 3. p. 2. c. 3. i. n. 1. quibus adde Delugo de Euch. d. 21. selt. 2. n. 45. Ratio est, quia etiam sic peccat, qui nulla legitima excusante causa, solvere differt cetera familia debita. Adde & damnum, quod differens affert sive Animæ purganti, si sint offerendæ Missæ pro Satisfactione Defuncti, sive cuicumque Fideli, si is beneficia nunc necessaria, ut salutem infirmi, exacerationem amici, vel simile quid per fructum Impetrationis, expectat.

8. Potest tamen hic regulariter loquendo, sicuti in cæteris debitis, inveniri parvitas materiæ, unde & tunc solum venialiter peccaretur. Parvitas autem, vel potest esse in paucitate Missarum, ut si de una, vel altera Missa agatur, vel in exigua temporis dilatione, &c. Rursus parvitas, & gravitas, in hac re non est pensanda quoad damnum spirituale, sed quoad ipsum tantummodo temporale, ut mox dicam n. 18. in simili.

9. Dices. Si quis Missa à te postulata nunc indigeat propter gravem v. g. filij ægritudinem, si differas etiam unam Missam, etiam per unum, vel alterum diem mortuo scilicet infirmo, grave damnum inferis, quia fortasse, per missam illam, filij vitam Pater impetrasset, ergo peccas mortaliter. Respondeo ideo à nobis dictum esse (regulariter) & sane idem evenit, in solutione cuiuscunque debiti; nam regulariter illam modico differre tempore non est mortale, quia parum pro nihilo reputatur: at si ea modica dilatio sit causa gravis damni in creditore, mortale erit. Est tamen notandum facilius in dilatione debitorum temporalium cognosci posse damnum creditori secutum, quam in re nostra, quia in nostra re nescimus, quid, posita etiam Missa, emolumenti sperati habuisset ille, qui Missam petiit: quare prudenti iudicio ad hoc deliberandum opus est. Simile esset, si quis, acceptaret stipendium pro dicendis Missis in Altari privilegiato, & illas celebraret alibi, nam pensandum est detrimentum, quod Animæ purganti præsumitur ipse fecisse.

10. Dico secundo eundem Sacerdotem, qui modo dicto differt, obligari ad restitutionem. Ita Bonacin. alique apud Marchinum de ord. rr. 3. p. 2. c. 3. i. n. 2. Ratio est, quia tunc peccatur contra Iustitiam.

11. Rogas, quantum restituere tenetur; potest enim hic duplex considerari injustitia. Primum, quod injuste retineatur stipendium Missæ. Secundum quod injuste inferatur grave damnum Missam exposcenti. Pone verbi gratia, quod una Missa celebranda erat ad obtinendam sententiam Iudicis circa litem de mille aureis; & quid restituere oportebit, unumne argenteum dumtaxat, an vero etiam quanti valebat spes de vincenda fortasse per Missam lite, quam jam perdidisse supponimus?

Respondeo, teneri restituere unum tantum argenteum. Ratio est, quia quamvis peccaverit, tamen in communi hominum estimatione, non videntur fideles expostulantes Missas, ad aliud onus se obstringere; nisi ad hoc, ut, ut Sacrum dicant, reddant stipendium receptum. Et quidem merito, nam Impetratio, seu spes impetrationis & familia bona spiritualia, cum sint inæstimabilia sub pretium temporale cadere non possunt, adeoque de illis contrahere sub obligatione illa restituendi, Fideles non præsumuntur. Nam propterea Doctores Bonac. Rodriq. Homob. Navarrus Fraxinell loc. cit. de hac re differentes, dum absolvere sine mentione alterius docere debere reddi elemosynam, videntur docere non habendum esse respectum ad illud aliud damnum spirituale. Facit quod mox dicam n. 18.

Quandom obligatur quis Missas celebrare: si differatur solutio stipendij.

12. Huc præfatus quæstio commodè revocatur, licet nonnulla etiam quæ ad idem facere possunt, dicenda

à nobis sint infra cap. 3. §. 3.

Dubitabis ergo Quarto in hunc modum. Ecclesia seu Monasterium debet Missam, quondamianam ex legato, seu Capellania titulo oneroso, hoc est, ex acceptato redditu annuo ad hunc finem. Accidit autem, ut sine Hæredes, sivej, ad quos pertinet censum solvere, sint solliciti ad solvendum, obligaturne Ecclesia autem quam pecuniam exigit Missas celebrare?

Respondeo. Si facta morali diligentia (ad quam faciendam certe obligo Ecclesiam, posito, quod acceptavit) certa moraliter spes adeit recuperandi non minus post tempore pecuniam, obligatur. Ratio est, quia Ecclesia iam contraxit onus, & acceptavit, ut suppono: & ex alio capite tales exactiones in communi hominum convictu semper solent esse difficiles, nec propterea cessamus ab illis acceptandis, vel putamus ad nihil ea illis obligari. Quod si non sit talis spes, vel certe prudenter, post multum notabile tempus, tunc post Ecclesiam seu Capellanum celebrationem Missarum deferre probabile puto, quia non est æquum, laborante me, alium gratis meis laboribus gaudere. Idem censui, si addit aliqua spes dubia, vel etiam probabilis, seu tunc sit moraliter certum, quia ob incertum stipendium non tenemur subire certum onus. Ita Palud. in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 1. Sorus lib. 10. de Iustit. quæst. 5. art. 3. Trecentina cap. Clericus dist. 9. 1. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 9. quæst. 9. Hinc ratione belli, vel pestis non sit spes ut solvantur consueti redditus Capellanæ, non tenetur ad Missas Capellanus: immo si spe talis redditus bona de Missas aliquot celebravit, potest deinde etiam post multos annos, quando forte solvi redditus incipiant, dictas Missas cum præfenti censu compensare, quia nemo cogitur suis stipendiis militare. Quando talis dilatio census ea per aliquot annos est, ut deinde tota simul habeatur à Capellano, quid faciendum sit dicimus §. 3. n. 26.

13. Porro si Testator assignat nunc initio anni, v. g. censum annuum, vel prædium, cuius fructus habebunt in fine anni, obligabiturne Ecclesia, vel Sacerdos, qui tale legatum acceptavit, Missas celebrare initio anni, an poterit in anni finem seu post exactum annum, habere nimirum jam pecunia, Missas celebrandas differre?

Respondeo. Puto initio anni, nisi aliud explicite vel implicite conventum fuerit. Ratio est, quia, ut modo dixi, iam in hoc casu est certa spes stipendij, & ex alia parte, acceptato jam à te censu, tibi incumbit satisfacere more communi hominum, ut dictum est, & raro in servitiis personalibus prius solvitur tota saltem pecunia, quam adhibetur servitio: cum videamus postea artifices prius operari, & famulos servire, & postea eis mercedem reddi. Certè si nunc mense Ianuarij tibi detur postmodum verbi gratia Episcopatus, cuius emolumenta constant in annuo censu, qui provenit, vel ex prædiis, vel ex decimis, vel similibus colligendis in fine anni, nonne nunc ab ipso initio anni Ecclesie servit, tuæque Diocesis curæ vacabis? ita sane à die collationis ex Navar. de orat. c. 27. n. 26. vel saltem sine controversia à die possessionis, ex Flam. Paris. lib. 1. de Regum. q. 9. n. 15. ex more curia, quia posito quod sis Episcopus, tibi illa onera incumbunt: parti igitur modo videtur esse in quolibet alio Beneficio, vel Capellania, seu cetero acceptato Missarum. Nō sic in elemosyna Manuali, quia cum sit incertum an illā habiturus sis, cumque nōdum illam acceptaveris, jure expectas, donec illa tibi tribuatur. Quod si promittas nunc Missam celebrare pro futuro stipendio, tunc non est mirum, quod nunc celebrare teneris, quia accedit expressa conventio.

14. Unum adverbo, posse afferri disparitatem inter Beneficiatum, vel Capellanum, & inter merum legatarium Missarum: nam Beneficiatus, vel Capellanatus dictum est de Episcopo acceptat totum onus Beneficij, vel Capellanæ, & consequenter tenetur ex nunc vel Capellanæ, quod est titulo Beneficij, vel onus Missæ satisfacere, quod est titulo Beneficij, vel Capellanæ annexum; ad legatario solum incumbit onus merum Missarum; quod, quia non obligatur

exple, nisi propter elemosinam, & non propter tantum, videtur, equiparari accipienti elemosinam manuum, atque adeo (salvo iudicio iudicis) posse expectare, ad Missas satisfaciendas, donec habeat elemosinam legari: & quamvis legatum accepit, videtur posse se tueri, (nisi alius implicitate fuerit conventum cum legante, quod est facillimum, quando acceptant legatum odi legata desiderata Sacerdotes) dicendo se accepisse pro suo tempore. Adde multum rationabile esse, quod ea, quæ debet qui pro alimentis alicuius debet solvere anticipare; ad sustentationem enim meam non debet expectare finem anni. At stipendium hoc de quo loquimur, accipitur per se ob sustentationem Sacerdotis: ergo non anticipare debet, non videtur ipse obligari, quando non consentit ad postpositam solutionem. Sed hæc ut dixi, (salvo meliore iudicio) dubitare sunt dicta.

De obligatione promittentis, accepto stipendio, Missæ, & non satisfaciendis.

15. Dubitabis Quinto hac occasione: quid peccet, & ad quid teneatur Sacerdos, qui, accepto stipendio pro Missis, illas non celebrat?

Respondet peccare ex genere suo mortaliter, & debere solum restituere stipendium: si enim, quando Missa differatur ad tempus inutile id diximus n. 7. & 10. multo magis ad affirmandum, quando propter omittitur.

16. Illud tamen ex materia restitutionis hic, & dicitur n. 7. advertimus, non esse mortale negligere restitutionem rei ex se levis, atque adeo nec negligere restitutionem unius, vel alterius stipendij Missæ, quia ex iustitia veniali mortalem obligationem confugere consentaneum non est. Neque obstat Sacra Congregatio in his Decretis, quatenus dicit, *nisi dicantur Missæ præscriptæ, peccati graviter, & ad restitutionem teneri*. Non obstat, inquam, quia non est credibile Sacram Congregationem velle obligare plus quam quis tenetur iure naturali. Obligat ergo mortaliter, si adest materia gravis, venialiter, si levis.

17. Petes: quando Missæ non sunt dictæ in Monasterio, cuius incombant onus supplendi illas, vel pretium restituendi Superiorem, an ipsis subditis Sacerdotibus?

Respondet: certe primo loco Superiorem, advertendo tamen, quod Sacerdotes Religiosi obligantur ex iustitia Superiorem obedire in celebrandis Missis pro Fundatoribus. Quod si hi iussu legitime a Superiore, non dicuntur obligantur, vel dicere, vel restituere stipendium ex suo peculio, si illud habent, eo modo, quo Doctores docent, Religiosos ex eo, quod forte habent, obligari ad restitutionem, si aliquid ex iustitia debent. Ratio horum est, quia contractui inito inter expostulantes Missas, & Conventum, ipsi se virtualiter obligaverunt, ut supra lib. 2. c. 2. §. 9. m. 2. diximus. Quod si particulares Religiosi sint ad dictam restitutionem impotentes, totum onus restituendi Prælati incumbere, cum illud stipendium nomine Conventus acceptum fuerit, palam est.

Dixi (Primo loco) nam negligente Superiore, in subditos iterum recidet totum onus, quia etiam ipsi contraxerunt, ut dictum est, & ad particulares pertinent officia communis, quando ea negligit Prælati.

De obligatione promittentis Missam sine stipendio, non sibi promissa.

18. Ut etiam id hac occasione decernam. Dubitabis Sexto. An qui ex liberalitate promittit Missas, nec illas celebrat, peccet, & ad restitutionem aliquam teneatur?

Respondet. Licet aliqui etiam unum tantum Sacram ex liberalitate promissum non celebrare, putent mortale, ita Bonac. de contr. d. 3. q. 1.2. p. 1. m. 8. Petrus Navar. lib. 2. de rest. cap. 2. d. 7. tamen cum aliis probabilius est, non esse. Ita Sanch. Fagund. Mald. alique citati à Machin. de ord. 1.3. p. 2. cap. 18. m. 5. Ratio est, quia in

huiusmodi promissionibus non est attendendum ad damnum spirituale, sedus promissam Salutationem Angelicam non recitare, mortale esset, quia affert damnum spirituale, quod longe maius est, quam quodcunque damnum temporale. Metui igitur debemus huius materiam promissionem non ex quantitate damni, sed ex quantitate stipendij, ita ut qui Missam promittit, perinde se habeat, ac si promitteret unum argenteum, qui duas, duos. Quoniam ergo in promissionibus quadruplo maior quam sit in furto, debet esse quantitas, quæ constituat materiam peccati mortalis ex doctrina Sanchez de Matrim. lib. 1. d. 5. n. 24. (cum in furto tollatur alienum in promissione detur voluntarie suum) ideo non erit mortale in casu nostro, nisi denegentur tot Missæ liberaliter promissæ, quot quadrupliciter superant in stipendio materiam furri gravis quæ cum in communi opinione, & abstractendo ab aliis circumstantiis sit trium circiter luliorum, Missæ promissæ denegatæ, ad hoc ut mortaliter peccetur, debent ascendere ad numerum circiter duodecim. seu quindecim Missarum.

Immo ex ea opinione satis probabili, affirmante cum Sa v. Promissio, n. 1. aliisque, non esse mortale, nec restitutioni subiacere, non servare promissionem simplicem in materia notabili etiam legitime acceptatam, quia id est contra fidelitatem, quæ non obligat cum tanto rigore, non verò contra iustitiam, cuius obligatio est rigorosior. Ex ea opinione, inquam, sequitur nunquam esse mortale, nec subiacere restitutioni Missas quamvis plures sine stipendio promissas (etiam si promissas dicere in Altari privilegiato, vel cum alia Indulgentia) denegare, quia jam tunc non fit, nisi contra Fidelitatem. Hinc si reciperes ab aliquo stipendium pro Missis, & liberaliter promitteres eas celebrare cum Indulgentia, sed deinde celebrares quidem Missam pro illo, sed sine Indulgentia, venialiter tantum peccares, quia non peccares contra iustitiam, sed solum contra Fidelitatem.

19. Excipe cum Castropal. d. p. de Euc. 7. p. 14. num. 2. sine. Primo, nisi addatur votum, vel iuramentum Deo exhibitum, vel præceptum Superioris, nam tunc non servare fidem esset contra Religionem, vel obedientiam, cum materia gravis tunc desumatur ex cultu, & honore, qui Deo per Sacrificium exhibetur, quod etiam unicuique gravem Dei cultum continere (secus Missam die festo relinquere, non esset mortale) omnium est sententia.

20. Excipiunt Secundo, ex Rebello p. 2. lib. 18. q. 14. n. 5. aliqui, nisi grave detrimentum promissio ob non servatam fidem obveniat, quia tunc lædatur iustitia propter damnum causa tua, iniuste illatum. Hæc tamen exceptio videtur quoad damnum spirituale non habere locum in casu nostro, quia, ut dictum est n. 11. hoc non attenditur in huiusmodi promissionibus.

21. Dices, sequi ex hoc, quod si quis, accepto stipendio, unam v. g. Missam promitteret, nec celebraret, nunquam mortaliter peccaret, quia ex una parte materia stipendij est levis, & ex alia non habetur ratio boni spiritualis, cuius tamen contrarium vix sumus dixisse num. 9. Respondet: ex accepto stipendio strictiorem, citi obligationem ad Missam promissam, quam eo non accepto, ipsa naturalis ratio dicit. Hæc posito, Dico mortaliter peccare, accepto stipendio, Missam denegans in urgente necessitate, quod solum dicto n. 8. diximus, quia ad strictam obligationem consensit per receptionem stipendij Sacerdos, unde & consensit se habere respectum ad illam urgentem necessitatem, sive spirituales, sive temporales, ad quod non consensit in simili liberali promissione ex dictis num. 11. In utroque autem casu non esse considerandum, nisi quantitatem stipendij, non vero damni quia de hoc non contrahere præsumuntur Fideles, ibid. diximus.

22. Hinc etiam collige, si quis unam, vel alteram Missam homini liberaliter cum iuramento promittat (supposita probabilissima opinione cum Sanchez lib. 3. in dec. cap. 4. num. 23. quod iuramentum promissorum de-